

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ & ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ

ΑΝΑΡΤΗΣΗ ΣΤΗ ΔΙΑΥΓΕΙΑ

e-ΕΦΚΑ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΣ ΕΘΝΙΚΟΣ ΦΟΡΕΑΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ
ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ & ΣΥΝΤΟΝΙΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ
ΤΜΗΜΑΤΑ: ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ ΣΥΝΤΑΞΕΩΝ ΜΙΣΘΩΤΩΝ
& ΜΗ ΜΙΣΘΩΤΩΝ

Βαθμός Προτεραιότητας: **ΑΜΕΣΟ**

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΑΡ.: 1

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ: Μ.ΚΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ, Ε.ΦΑΓΚΡΑ, Π. ΔΑΒΟΥ
ΤΗΛ.: 2132169390, 2132169308, 2132169462
Ταχ. Δ/ση: Αχαρνών 27-29, Τ.Κ. 10439 Αθήνα
e-mail: d.sintaxeon@efka.gov.gr

Προς: Τους αποδέκτες του Πίνακα Α'

ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ:

1. Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης
Γενική Γραμματεία Κοινωνικής Ασφάλισης
2. Γενική Διεύθυνση Πληροφορικής και
Επικοινωνιών (προς ενέργεια)
3. Γενική Διεύθυνση Εισφορών (προς ενέργεια)

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ:

1. Τμήμα Διαδικασίας και Δειγματοληπτικών
Ελέγχων (προς ενέργεια)
2. Ομάδα Έργου Συντάξεων (προς ενέργεια)

ΘΕΜΑ: «Νέο νομικό πλαίσιο για την απασχόληση συνταξιούχων εξ ιδίου δικαιώματος (λόγω γήρατος/αναπηρίας), με την αντικατάσταση του άρθρου 20 του ν. 4387/2016 (Α' 85). Κοινοποίηση των διατάξεων του άρθρου 114 του ν. 5078/2023 με παροχή οδηγιών.»

A. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

A. 1. Δημοσίευση των διατάξεων του νόμου 5078/2023 «Αναμόρφωση επαγγελματικής ασφάλισης, εξορθολογισμός ασφαλιστικής νομοθεσίας, συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις, σύστημα διορισμού και προσλήψεων των εκπαιδευτικών της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης και λοιπές διατάξεις.».

Σας ενημερώνουμε ότι στο [ΦΕΚ Α' 211/20-12-2023](#) δημοσιεύτηκαν οι διατάξεις του νόμου 5078. Με το άρθρο **114** του νόμου αυτού, που περιλαμβάνεται στην Ενότητα Β' «Αναμόρφωση Ασφαλιστικής Νομοθεσίας», του Μέρους Β' «ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΙΚΕΣ - ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ -ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ ΖΗΤΗΜΑΤΩΝ ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΦΟΡΕΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΑΣΦΑΛΙΣΗΣ ΚΑΙ ΛΟΙΠΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΤΙΚΩΝ ΤΑΜΕΙΩΝ», του Κεφαλαίου Α' «Συνταξιοδοτικές ρυθμίσεις» **αντικαταστάθηκε το άρθρο 20 του ν. 4387/2016 (Α' 85) και θεσπίστηκε νέο πλαίσιο για την απασχόληση των συνταξιούχων εξ ιδίου δικαιώματος (λόγω γήρατος/αναπηρίας).**

Στην περ. α του άρθρου 112 του ν. 5078 ορίζεται ότι στους σκοπούς της Ενότητας αυτής περιλαμβάνεται η ενθάρρυνση συνταξιούχων για επανένταξη στην αγορά εργασίας και αύξηση του εισοδήματός τους χωρίς τη δημιουργία αντικινήτρων για τους νέους.

A.2. Εξουσιοδοτικές διατάξεις

Στο Κεφάλαιο Θ' του ίδιου νόμου περιλαμβάνονται οι εξουσιοδοτικές, μεταβατικές και καταργούμενες διατάξεις.

Σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 154 («Εξουσιοδοτικές διατάξεις»), «Με απόφαση του Υπουργού Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης ορίζονται οι προϋποθέσεις, οι όροι και η διαδικασία είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών και του πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ, η διαδικασία διασταύρωσης και ελέγχου των στοιχείων που αφορούν στη σύνταξη και τις αμοιβές από την υπακτέα στην ασφάλιση απασχόληση, ο χρόνος έναρξης και ο τρόπος είσπραξης του πόρου μέσω εργοσήμου, η δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη δήλωση της απασχόλησης της παρ. 10 του άρθρου 114 και τη διαπίστωση της συνδρομής των εξαιρέσεων των παρ. 5 και 6 του άρθρου 114, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του άρθρου 114.»

Συνεπώς, ως προς τα θέματα που ρυθμίζονται με την ως άνω Υπουργική Απόφαση θα ακολουθήσουν ξεχωριστές οδηγίες από τις αρμόδιες Γενικές Διευθύνσεις.

A.3. Καταργούμενες διατάξεις

Στο άρθρο 156 του νόμου παρατίθενται οι καταργούμενες διατάξεις. Η καταργούμενη διάταξη που σχετίζεται με την εφαρμογή του κοινοποιούμενου άρθρου 114 αναφέρεται στην περ. η και είναι **η παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 2676/1999** (Α' 1).

A. 4. Έναρξη ισχύος

Η ισχύς του άρθρου 114 αρχίζει την 1η.1.2024. Ειδικά η παράγραφος 7 που αναφέρεται στην αξιοποίηση του χρόνου απασχόλησης, **ισχύει αναδρομικά από την 13η.5.2016** (Ενότητα Ε' - έναρξη ισχύος, **άρθρο 195 παρ. 7**).

B. Εφαρμογή των διατάξεων του άρθρου 114

Στη συνέχεια παραθέτουμε αναλυτικές οδηγίες σχετικά με την εφαρμογή των διατάξεων του **άρθρου 114, όσον αφορά τα θέματα που εμπίπτουν στις αρμοδιότητες της Γενικής Διεύθυνσης Συντάξεων, δηλαδή τις παρ. 1, 2 εδ. α,γ, 7 εδ. α,β, 8, 10 εδ. α,β.**

B. 1. Πεδίο εφαρμογής-Ρύθμιση-Εξαιρέσεις (παρ. 1, 2)

i. Κατά τη διάρκεια της υποχρεωτικώς υπακτέας στην ασφάλιση του Φορέα απασχόλησης μετά τη συνταξιοδότηση **συνεχίζουν να λαμβάνουν το σύνολο της κύριας και επικουρικής σύνταξης που δικαιούνται από τον Φορέα οι συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ:**

α) λόγω **γήρατος. Κατ' εξαίρεση**, η εξ ιδίου δικαιώματος κύρια και επικουρική σύνταξη **λόγω γήρατος αναστέλλεται για όσο διάστημα παρέχεται υποχρεωτικώς υπακτέα στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ απασχόληση σε Φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, εφόσον δεν έχει συμπληρωθεί το εξηκοστό δεύτερο (62ο) έτος της ηλικίας του συνταξιούχου.** Το ηλικιακό όριο της αναστολής δύναται να αναπροσαρμόζεται σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 11 του ν. 3863/2010 (Α' 115). **(παρ. 2)**

Υπενθυμίζεται ότι το μητρώο Φορέων της Γενικής Κυβέρνησης καταρτίζεται και επικαιροποιείται από την Ελληνική Στατιστική Αρχή με βάση τα κριτήρια του νέου Κανονισμού της Ε.Ε. [549/2013](#) (Ευρωπαϊκό Σύστημα Λογαριασμών 2010 – European System of Accounts (ESA 2010)). Η αναζήτηση των Φορέων είναι ευχερής στην ηλεκτρονική διαδρομή: <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SEL08/>

β) λόγω **γήρατος με αιτία την αναπηρία του ν. 612/1977** (Α' 164) και των νόμων που παραπέμπουν σε αυτόν.

γ) του τρίτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210). Για την εν λόγω κατηγορία συνταξιούχων θα ενημερωθείτε από τη Γενική Διεύθυνση Συντάξεων Δημόσιου Τομέα.

δ) λόγω **αναπηρίας**. Ειδικά ως προς τις συντάξεις λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) επισημαίνονται τα ακόλουθα:

Όπως προαναφέρθηκε, **καταργείται ρητώς η παρ. 4 του άρθρου 63 του ν. 2676/1999 (Α' 1), όπως ισχύει με την παρ. 1 του άρθρου 16 του Ν. 3863/2010. Υπενθυμίζεται ότι η παρ. 4 όριζε ότι «Εάν οι συνταξιούχοι αναπηρίας φορέων κύριας ασφάλισης, αναλάβουν εργασία ή αυτοαπασχολούνται, και κερδίζουν, ανάλογα με το βαθμό της αναπηρίας τους, περισσότερα από όσα κερδίζει υγιής απασχολούμενος, σύμφωνα με τους γενικούς όρους αμοιβής, διακόπτεται η σύνταξή τους ή οι συντάξεις τους, κύριες και επικουρικές.»**

Επομένως, από 1.1.2024 παύει πλέον ο έλεγχος των ασφαλιστικών οργάνων σχετικά με το ύψος αποδοχών/ εισοδήματος από την εργασία/ αυτοαπασχόληση των συνταξιούκων λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) και οι συντάξεις αναπηρίας καταβάλλονται ανεξάρτητα του ύψους του εισοδήματος/αποδοχών και της περιστασιακής ή μη μόνιμης εργασίας υποχρεωτικώς υπακτέας στην ασφάλιση του e-ΕΦΚΑ.

Διευκρινίζεται επιπλέον ότι από το συνδυασμό των διατάξεων της παρ. 1 του άρθρου 114 και της περ. η του άρθρου 156 συνάγεται ότι η κατάργηση του ελέγχου των αποδοχών /εισοδήματος για τους απασχολούμενους συνταξιούκους λόγω αναπηρίας ισχύει από 1.1.2024 και καταλαμβάνει όλες τις περιπτώσεις των συνταξιούκων λόγω αναπηρίας που εργάζονται από την ημερομηνία αυτή και μετά, ανεξάρτητα του χρονικού σημείου ανάληψης της εργασίας (πριν ή μετά την 1.1.2024).

Η παρ. 1 του άρθρου 23 του ν. 4488/2017 (Α' 137), όπως ισχύει, περί της μη εφαρμογής των γενικών και ειδικών διατάξεων που προβλέπουν τη **διακοπή** ή περικοπή της σύνταξης αναπηρίας ή της σύνταξης λόγω θανάτου και των προνοιακών ή άλλων επιδομάτων στους συνταξιούκους που αναλαμβάνουν εργασία για λόγους ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης και κοινωνικής επανένταξης, εφαρμόζεται παράλληλα και ανεξάρτητα από τις διατάξεις του άρθρου 114 του Ν. 5078/2023.

ii. Υπενθυμίζεται ότι, σύμφωνα με τη διάταξη της παρ.1 του άρθρου 11^Α του ν. 4387/2016, η οποία προστέθηκε στο άρθρο 11 του νόμου αυτού με το άρθρο 26 του Ν. 4997/2022, για την απονομή κύριας σύνταξης λόγω αναπηρίας από κοινή νόσο απαιτείται –εκτός των λοιπών προϋποθέσεων που ορίζονται στην εν λόγω διάταξη- η με οποιονδήποτε τρόπο **διακοπή της υπακτέας στην ασφάλιση εργασίας.**

B.2. Αξιοποίηση του χρόνου ασφάλισης απασχολούμενου συνταξιούχου (παρ. 7, 8)

i. Μετά τη **διακοπή** της απασχόλησης, ο χρόνος ασφάλισης που δημιουργείται από την απασχόληση του συνταξιούχου **αξιοποιείται για την προσαύξηση** της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης, **κατόπιν αιτήσεώς** του. Το ποσό της προσαύξησης για την κύρια σύνταξη υπολογίζεται με βάση τα ποσοστά αναπλήρωσης και τις συντάξιμες αποδοχές των άρθρων 8 και 28 του Ν. 4387/2016 και μόνο για το χρονικό διάστημα της απασχόλησης.

Τα **οικονομικά αποτελέσματα** της προσαύξησης εκκινούν από την πρώτη μέρα του επόμενου μήνα υποβολής της σχετικής αίτησης του συνταξιούχου. Ο πόρος υπέρ e-ΕΦΚΑ, όπου καταβάλλεται σύμφωνα με τις κοινοποιούμενες διατάξεις, δεν είναι ανταποδοτικός και

δεν αξιοποιείται για την προσαύξηση της ήδη καταβαλλόμενης σύνταξης ή για τη χορήγηση δεύτερης σύνταξης. (παρ. 7)

ii. Με τον ίδιο τρόπο αξιοποιείται ο χρόνος εργασίας ή η αυτοαπασχόληση ή μέρος αυτών, **οποτεδήποτε και εάν διανύθηκε** από τους **απασχολούμενους συνταξιούχους κατά την 12η.5.2016 που συνέχισαν ανελλιπώς την εργασία ή την αυτοαπασχόλησή τους κατά την έναρξη ισχύος του ν. 4387/2016.** Η αξιοποίηση **προϋποθέτει** ότι οι προϊσχύουσες του ν. 4387/2016 διατάξεις προέβλεπαν αξιοποίηση του χρόνου απασχόλησης, η οποία, όπως προαναφέρθηκε, διενεργείται σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του κοινοποιούμενου άρθρου. **(παρ. 8)**

B.3. Υποχρέωση δήλωσης απασχολούμενου συνταξιούχου στον e-ΕΦΚΑ (παρ. 10)

Οι συνταξιούχοι του e-ΕΦΚΑ εξ ιδίου δικαιώματος [λόγω γήρατος, λόγω αναπηρίας (από κοινή νόσο, εργατικό ατύχημα, ατύχημα εκτός εργασίας, επαγγελματική νόσο) και γήρατος λόγω αναπηρίας του ν. 612/1977 (Α' 164) και των νόμων που παραπέμπουν σε αυτόν, καθώς και του τρίτου εδαφίου της περ. α' της παρ. 1 των άρθρων 1 και 26 του π.δ. 169/2007 (Α' 210)], **υποχρεούνται, πριν αναλάβουν υπακτέα στον e-ΕΦΚΑ απασχόληση, να το δηλώσουν στον Φορέα.** Παράλειψη της δήλωσης επιφέρει χρηματική κύρωση ίση με δώδεκα (12) μηνιαίες συντάξεις, κύριες και επικουρικές.

Γ. ΓΕΝΙΚΑ

i. Όσον αφορά τις προϋποθέσεις, τους όρους και τη διαδικασία είσπραξης των ασφαλιστικών εισφορών και του πόρου υπέρ e-ΕΦΚΑ, όπως καθορίζονται στο άρθρο 114, τη διαδικασία διασταύρωσης και ελέγχου των στοιχείων που αφορούν στη σύνταξη και τις αμοιβές από την υπακτέα στην ασφάλιση απασχόληση, το χρόνο έναρξης και τον τρόπο είσπραξης του πόρου μέσω εργοσήμου, τη δημιουργία ηλεκτρονικής πλατφόρμας για τη δήλωση της απασχόλησης της παρ. 10, τη διαπίστωση της συνδρομής των εξαιρέσεων των παρ. 5 και 6 του, καθώς και κάθε άλλο τεχνικό ή λεπτομερειακό ζήτημα για την εφαρμογή του άρθρου 114, θα ενημερωθείτε με ξεχωριστό έγγραφο των αρμόδιων Γενικών Διευθύνσεων του e-ΕΦΚΑ.

ii. Όλοι οι συναρμόδιοι υπάλληλοι θα πρέπει να λάβουν γνώση των κοινοποιούμενων διατάξεων και της προκειμένης εγκυκλίου, με ευθύνη του προϊσταμένου της υπηρεσιακής μονάδας όπου υπηρετούν.

Συνημμένα: ΦΕΚ Α' 211/20-12-2023 (σελ. 6461, 6463, 6519, 6520, 6521, 6538, 6539, 6560)

Η ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗΣ

ΕΛΕΝΗ Σ. ΝΙΑΡΧΑΚΟΥ

μ. μ (. / .)

-